

Брюксел, 30.11.2015 г.
COM(2015) 591 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Доклад относно действието и резултите от Регламент (ЕС) № 1029/2012 относно спешното въвеждане на автономни търговски преференции по отношение на Пакистан

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Доклад относно действието и резултите от Регламент (ЕС) № 1029/2012 относно спешното въвеждане на автономни търговски преференции по отношение на Пакистан

1. Въведение

Като част от реакцията на ЕС на опустошителните наводнения от юли до септември 2010 г., които засегнаха обширни части от Пакистан, Европейският съвет, в декларацията относно Пакистан, приложена към неговите заключения от 16 септември 2010 г., реши да възложи на министрите да постигнат в най-кратки срокове споразумение относно цялостен пакет от мерки с краткосрочен, средносрочен и дългосрочен характер, които да спомогнат за възстановяването и бъдещото развитие на Пакистан и които включват, *inter alia*, мащабни търговски мерки от изключително значение за икономическото възстановяване и растеж.

С Регламент (ЕС) № 1029/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно спешното въвеждане на автономни търговски преференции по отношение на Пакистан (наричан по-долу „Регламентът“) на Пакистан бяха предоставени търговски преференции за 75 продукта. Тези търговски преференции бяха под формата на 49 продукта, които могат да се внасят в ЕС без мита или количествени ограничения (продуктите, изброени в приложение I към Регламента), и 26 продукта, които могат да се внасят с нулеви мита при спазване на количествени ограничения, т.е. тарифни квоти (продуктите, изброени в приложение II към Регламента).

2. Методология

Анализът по отношение на въздействието върху търговията се основава предимно на прегледа на развитието на вноса от Пакистан в ЕС за продуктите, обхванати от автономните търговски преференции. Макар преференциите да бяха предоставени за периода от 15 ноември 2012 г. до 31 декември 2013 г., анализът обхваща календарната 2013 година, която е сравнена със средния внос за предходните три години (2010, 2011 и 2012 г.). Предвид наличните данни и за улеснение на сравнението, данните са въз основа на Европейския съюз в състава му от 27 държави членки (ЕС 27), тъй като присъединяването на Хърватия бе на 1 юли 2013 г. Отново по причини, свързани с наличието, надеждността и съпоставимостта на данните, анализът се основава на данни, измерени в стойност, а не в количества. Основният източник на данни за вноса в ЕС от Пакистан е Евростат (COMEXT). Анализът на въздействието върху икономиката и работните места в ЕС се основава предимно на преглед на данни за производството и заетостта, основан на, *inter alia*, данни от базата данни Prodcom на Евростат (NACE Rev 2.0). Анализът е насочен също така предимно върху секторите на текстила и облеклото, тъй като те включват преобладаващата част от продуктите, обхванати от автономните търговски преференции.

В текста по-долу автономните търговски преференции са наричани „АТП“; продуктите, обхванати от Регламента — „линии, предмет на АТП“ или „продукти, предмет на АТП“

или, в зависимост от случая, „продукти, включени в приложение I“ и „продукти, включени в приложение II“. В таблиците, както и в текста по-долу, се прави позоваване предимно на кода на продукт по Комбинираната номенклатура (КН). Продуктовото описание, съответстващо на кодовете по КН, се съдържа в съответните приложения към Регламента.

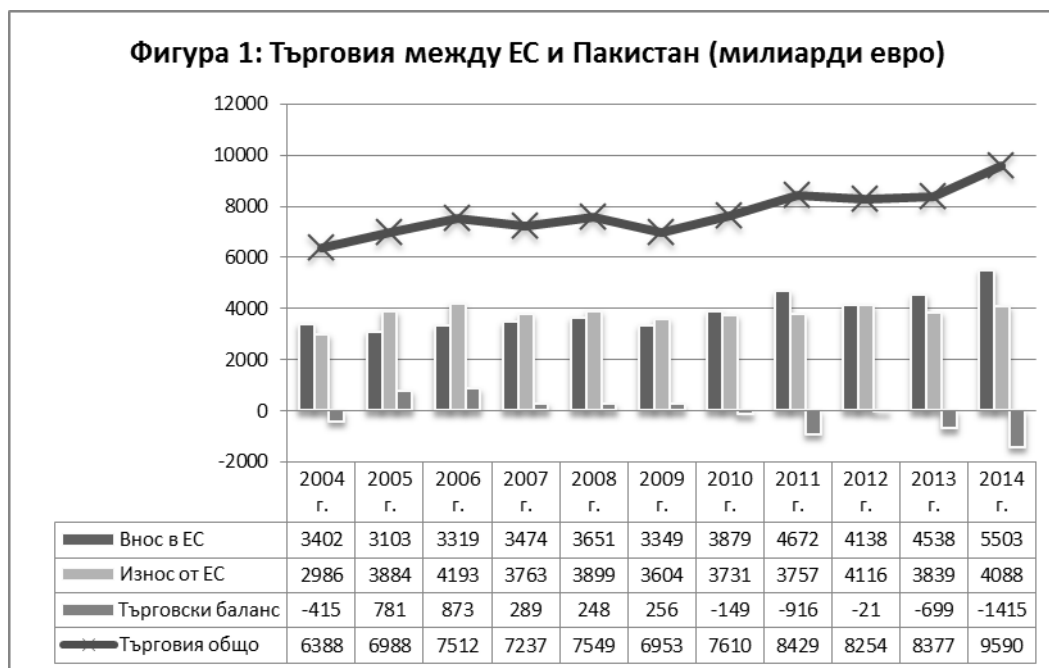
3. Действие на Регламента – управление на тарифните квоти

Продуктите, включени в приложение II, са предмет на тарифни квоти (ТК), които, съгласно член 3 от Регламента, се управляват в съответствие с разпоредбите на член 308а, 308б и 308в от Регламент (ЕИО) № 2454/93. В таблица 10 от приложението е показано използването на тарифните квоти. През 2013 г. отпуснатата квота е изпълнена или почти изпълнена по следните седем тарифни линии: 22071000, 41079210, 61033200, 61099020, 61159500, 62046231 и 64039993. Общият обем на вноса по тези седем тарифни линии, с изключение на линия 22071000, е надвишил ТК, но превишаващият количествата внос (т.е. вносът извън квотата) е внесен в ЕС съгласно мита за НОН или мита по ОСП. Освободеният от мита внос по една тарифна линия, а именно 64039993, изглежда малко надвишава отпуснатата ТК с 1,5 тона или 0,06 % от ТК¹. Среднопретегленият коефициент на използване на ТК през 2012 г. (от 15 ноември до 31 декември) е бил 11,3 %, а през 2013 г. – 76,8 %.

4. Резултати от прилагането на Регламента

4.1 Въздействие върху търговията

Като цяло, Пакистан заема 47-о място сред търговските партньори на ЕС по отношение на общата търговия, 44-о място по отношение на вноса и 51-о място като партньор за износ. Фигура 1 илюстрира развитието на двустранната търговия през последното десетилетие, като данните сочат, че като цяло двустранната търговия се е развивала в положителна посока. През този период ЕС е имал малък търговски излишък между 2005 г. и 2009 г., който от 2010 г. се е трансформирал в дефицит.

¹ Счита се, че това представлява стойност от 16 000 EUR и 1300 EUR в мита, които е трябвало да се съберат.

Таблица 1 илюстрира общия внос в ЕС 27 от Пакистан, вноса на продукти, предмет на АТП, и вноса на всички други продукти (т.е. общия внос минус вноса по АТП). Вносът в ЕС на продукти, предмет на АТП, от Пакистан е възлязъл на 1,5 милиарда евро през 2013 г. и е нараснал с 348 милиона евро или с 31,5 % през 2013 г. в сравнение със средната стойност за периода 2010—2012 г. Тъй като вносът в ЕС на продукти, предмет на АТП, е около 33 % от общия внос от Пакистан, може да се каже, че вносът по АТП е допринесъл съществено за нарастването с 9,4 % на общия внос от Пакистан през 2013 г. (вносът на всички други продукти, различни от попадащите в обхвата на АТП, е нараснал само с 1,1 %).

Общият внос в ЕС на продукти, предмет на АТП, от Пакистан е бил разпределен почти по равно между продукти, включени в приложение I, и продукти, включени в приложение II. Средно, вносът на продукти, включени в приложение II, е нараснал малко повече (34 %) отколкото вноса на продукти, включени в приложение I (29 %), което се дължи предимно на значителното нарастване на вноса на един продукт, включен в приложение II (22071000, неденатуриран етилов алкохол). Ако този продукт не се отчете, вносът на продукти, включени в приложение II, е нараснал средно с 25 %.

Таблица 1: Внос в ЕС 27 от Пакистан (хиляди евро)						
	Средно за периода 2010—2012 г.	2013 г.	Промяна в евро	Промяна в %	Линии, предмет на АТП, % от общото за периода 2010—2012 г.	Линии, предмет на АТП, % от общото за 2013 г.
Общо внос на всички продукти	4 052 937	4 433 584	380 647	9,4 %		
Внос на продукти, предмет на АТП	1 107 696	1 456 242	348 546	31,5 %	27,3 %	32,8 %
Приложение I	561 415	723 787	162 373	28,9 %	13,9 %	16,3 %
Приложение II	546 282	732 455	186 173	34,1 %	13,5 %	16,5 %
Всички други продукти	2 945 241	2 977 342	32 101	1,1 %		

Източник: изчисления въз основа на данни от базата данни Comext на Евростат.

В таблица 2 е обобщено използването на преференции по АТП, т.е. показан е вносът, за който реално са ползвани преференциите по АТП и другите използвани тарифни режими. Данните в таблицата сочат, че средно за около 65 % от вноса по линии, предмет на АТП, са ползвани преференциите по АТП. Вносът, за който са ползвани АТП, е бил на стойност 942 милиона евро, като е представлявал 21 % от общия внос в ЕС от Пакистан за 2013 г.

Таблица 2: Внос в ЕС 27 на продукти, предмет на АТП, от Пакистан при други тарифни режими (хиляди евро)				
	Средно за периода 2010—2012 г.	2013 г.	Дял на вноса по АТП за 2013 г.	Дял на общия внос за 2013 г.
Общо внос по линии, предмет на АТП	1 107 696	1 456 242		
При преференции по АТП	21 032 ¹	942 374	64,7 %	21,3 %
Мита по ОСП	1 024 628	353 499	24,3 %	8,0 %
Мита за НОН	76 058	160 369	11,0 %	3,6 %

---

¹ Отнася се само за АТП, предоставени между 15 ноември и 31 декември 2012 г.
Източник: изчисления въз основа на данни от базата данни Comext на Евростат.

Вносът в ЕС от останалата част на света (извън ЕС 27) и от държави със сходни търговски преференции (тези, които се възползват от нулеви мита съгласно общата система за преференции на ЕС (ОСП)) е показан в таблица 3. Данните в нея сочат, че вносът от Пакистан по линии, предмет на АТП, като средна стойност е бил по-висок от общия внос в ЕС от другите страни по света, но далеч не толкова висок, колкото вноса от държави със сходни търговски преференции. Едно вероятно обяснение за рязкото нарастване на вноса от бенефициерите по ОСП-нула (66,2 %) е реформата на правилата на ЕС за произход по ОСП (приложими от първи януари 2011 г.), която ги облекчи значително за продукти от най-слабо развитите държави, включително за текстил и облекло. Увеличението се дължи главно на вноса от Бангладеш, който съставлява около 65 % от вноса от бенефициерите по ОСП-нула.

Таблица 3: Внос в ЕС 27 от останалата част на света и от бенефициери по ОСП-нула (хиляди евро)

	Средно 2010—2012 г.	2013 г.	Промяна	Дял на Пакистан за периода 2010— 2012 г.	Дял на Пакистан за 2013 г.
Останалата част на света					
Общо внос	1 530 617 750	1 520 363 786	-0,7 %	0,3 %	0,3 %
Внос по всички линии, предмет на АТП	17 431 666	18 238 834	4,6 %	6,4 %	8,0 %
Приложение I	11 164 767	11 718 469	5,0 %	5,0 %	6,2 %
Приложение II	6 266 899	6 520 365	4,0 %	8,7 %	11,2 %
Бенефициери по ОСП-нула					
Внос по всички линии, предмет на АТП	994 127	1 652 269	66,2 %		
Приложение I	188 428	333 394	76,9 %		
Приложение II	805 699	1 318 875	63,7 %		

Източник: изчисления въз основа на данни от базата данни Comext на Евростат.

В таблици от 11 до 13 е представена по-подробна разбивка (по раздели и по отделни линии) на вноса по АТП. При разглеждане на тези таблици, заедно с посочените по-горе, е видно, че:

- Дялт на Пакистан от общия внос в ЕС от останалата част на света остава непроменен — 0,3 %. Дялт на Пакистан от вноса в ЕС на продукти, предмет на АТП, взети заедно, се е увеличил от 6,4 % на 8 % (вж. таблица 3). Преди въвеждането на АТП дялт на вноса от Пакистан вече е бил значителен за определени продукти – шест продукта, обхванати от АТП, са имали дял от вноса от над 50 %² (вж. таблица 6). През 2013 г. десет продукта, обхванати от АТП, са имали дял от вноса от над 50 %³.
- Неденатурираният етилов алкохол (22071000) е продуктът, чийто внос категорично се е увеличил най-много (441 %), което се обяснява предимно с факта, че този продукт обикновено не се обхваща от ОСП и има мито за най-облагодетелствана нация (НОН) от 19 евро/хектолитър (вж. таблици 11 и 12 в приложението). Вносът от Пакистан на неденатуриран етилов алкохол по АТП е бил ограничен от тарифна квота. Вносът на продукти от раздела на синтетичните или изкуствени нишки (глава 54) също се е увеличил значително с 85 %, но той е съставлявал само 1,7 % от стойността на вноса по преференциите по АТП (вж. таблица 13 в приложението).
- От таблица 13 е видно, че вносът по най-големия раздел по отношение на стойността на общия внос по АТП — раздела за памук (глава 52), се е увеличил с 28,8 %. Следва да се отбележи, че Пакистан е вторият най-голям доставчик на ЕС след Турция на памук и изделия от памук. Вносът по разделите за облекло – глави 61 и 62, – на които, взети заедно се дължат около 34 % от вноса от Пакистан по АТП, е нараснал съответно с 37,4 % и 49,8 %. Вносът в ЕС на продукти, предмет на АТП, от глава 63, други текстилни изделия, е нараснал с 6,8 %.

² 52082219, 52091200, 52091900, 52111200, 54078100 и 55134100.

³ 52081219, 52081300, 52082219, 52082296, 52091200, 52091900, 52111200, 54078100, 55132100 и 55134100.

- При разглеждане на вноса по индивидуалните тарифни линии по АТП (вж. по-специално таблица 12 в приложението) е видно, че той като цяло е следвал тенденциите, наблюдавани по отношение на вноса в ЕС от останалата част на света, и в повечето случаи вносът от Пакистан е нараствал или намалявал в зависимост от нарастването или намаляването на общия внос. Вносът по двадесет и седем тарифни линии е нараснал с над 40 %, като при 10 линии ръстът е от над 80 %, а вносът по 18 линии е спаднал, като при 12 линии спадът е от над 20 %.
- Съгласно таблица 12 основното значително увеличение на вноса е било наблюдавано главно при продукти от глави 52 (памук)⁴ и 61 (трикотажни облекла)⁵. В същото време отново при някои изделия от памук вносът е намалял най-много⁶. Вносът на повечето продукти от глава 63 (други текстилни артикули) също е намалял⁷.
- Общо пропуснатите приходи от мита на ЕС, произтичащи от АТП, се оценяват на 84,6 милиона евро⁸. На десетте продукта с най-голям внос по АТП по отношение на стойността са се дължали 62 % от пропуснатите приходи от мита.

4.2 Въздействие върху производството и работните места в ЕС

В настоящия раздел се разглеждат възможните въздействия на АТП върху икономиката на ЕС, изразени основно от ледна точка на производството на ЕС. Анализът се основава на данни от базата данни Prodcom на Евростат за промишленото производство, за което е изчислено, че съответства на продуктите, предмет на АТП. Поради някои пропуски в данните от Prodcom обаче (напр. подробните данни за някои държави членки за поверителни) и тъй като кодовете по Комбинираната номенклатура с 8 цифри невинаги отговарят на само един код по NACE, цифрите по-долу могат да се разглеждат единствено като индикативни и трябваше да се представят в обобщен вид.

В таблица 4 са показани данните за производството на ЕС 27 (стойност на продадената продукция) и за заетостта (общ брой) в промишлеността за 2013 г. общо (раздели от С.10 до С.32 на NACE), производството на текстил (раздели от С.13 и С.20.60 на NACE), на облекло (раздел С.14 на NACE), на кожа и свързаните изделия, включително обувки (раздел С.15 на NACE). Може да се каже, че трите подсектора имат по-ограничени дялове като производство в рамките на общото производство в промишлеността, докато дяловете им с оглед на заетостта са по-големи.

	Производство в промишлеността		Заетост в промишлеността	
	Стойност (евро)	Дял от общото производство	Брой	Дял от общата заетост
Общо	4 807 491 596		31 537	
Текстил	67 574 110	1,4 %	688	2,2 %
Облекла	33 111 472	0,7 %	1176	3,7 %
Кожа	33 338 444	0,7 %	451	1,4 %

Източник: изчисления въз основа на данни от базата данни Prodcom на Евростат и данни за заетостта

⁴ Например: 52081219, 52082296, 52092200, 52092900 и 52093200.

⁵ Например: 61012090, 61034200, 61099020 и 61112090.

⁶ Например: 52052300, 52052400, 52081190, 52081216, 52082190, 52085100 и 52093900.

⁷ Например: 63039100, 63039990 и 63049200.

⁸ Данните за пропуснатите приходи от мита трябва да се приемат с доза предпазливост, тъй като се основават на вноса на продукти, предмет на АТП, който е можело да не се осъществи, ако не са били предоставени АТП.

Таблица 5 илюстрира промяната в производството и заетостта в промишлеността на ЕС 27, в сравнение с предходната година, за годините от 2010 до 2013. Докато производството на ЕС 27 в трите подсектора се е увеличило през 2013 г., заетостта – с изключение на тази в сектора за кожа – е намаляла. По-подробна разбивка за производството на ЕС, за което е изчислено, че съответства на продукти, предмет на АТП, е представена в таблица 14 в приложението. Сходна разбивка за заетостта не може да бъде представена, тъй като данни за заетостта са налични единствено на ниво двуцифрен раздел съгласно NACE.

Таблица 5: Промяна в производството и заетостта на ЕС 27 в промишлеността за периода 2010—2013 г.						
	Производство			Заетост		
	2011— 2010 г.	2012— 2011 г.	2013— 2012 г.	2011— 2010 г.	2012— 2011 г.	2013— 2012 г.
Общо	8,6 %	1,2 %	1,2 %	-0,1 %	-1,4 %	-1,4 %
Текстил	6,8 %	-1,3 %	1,5 %	-0,9 %	-2,2 %	-2,6 %
Облекла	-2,1 %	1,2 %	6,0 %	-4,4 %	-2,9 %	-4,5 %
Кожа	17,2 %	-3,3 %	8,6 %	2,2 %	1,2 %	0,2 %

Източник: данни от базата данни Prodcorn на Евростат и данни за заетостта.

Таблица 6 илюстрира пазара на ЕС (производството на ЕС 27 плюс общия внос от държави, различни от ЕС 27, минус общия износ за държави, различни от ЕС 27), за който е изчислено, че съответства на продуктите, предмет на АТП, от различните раздели от КН, попадащи в обхвата на Регламента, както и дяла на вноса по АТП от Пакистан.

Таблица 6: Пазар на ЕС 27, свързан с продукти, предмет на АТП, и дял на вноса от Пакистан по раздели от КН								
Раздел от КН	Пазар на ЕС 27, свързан с продукти, предмет на АТП (милиарда евро)				Внос по АТП от Пакистан като дял от пазара на ЕС			
	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
07 Зеленчуци, годни за консумация	157	148	159	169	2,7 %	3,2 %	6,9 %	3,6 %
22 Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	2255	2639	3124	3178	0,1 %	0,7 %	0,3 %	1,7 %
41 Кожи	1214	1547	1186	1400	1,3 %	1,4 %	1,7 %	1,6 %
42 Кожени изделия	486	523	466	473	15,4 %	16,8 %	19,3 %	20,2 %
52 Памук	2796	3260	2801	3142	10,5 %	11,5 %	9,7 %	12,8 %
54 Синтетични или изкуствени нишки	1456	1851	1906	1599	1,0 %	0,7 %	0,6 %	1,6 %
55 Шапелни синтетични или изкуствени влакна	578	706	613	616	8,1 %	7,7 %	7,4 %	11,2 %
61 Облекла и допълнения за облеклата, трикотажни или плетени	14 471	14 917	14 407	14 566	1,1 %	1,3 %	1,3 %	1,7 %
62 Облекла и допълнения за облеклата, различни от трикотажните или плетените	4327	4434	3790	3906	3,4 %	3,9 %	4,6 %	6,3 %
63 Други конфекционирани текстилни артикули	6826	7120	5108	5134	3,3 %	3,5 %	4,6 %	4,9 %
64 Обувки	9317	9871	9630	9889	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %

Трудно е да се изолира възможното въздействие на вноса от Пакистан по АТП от редица други фактори, които могат да повлияят на производството, пазарите и заетостта на ЕС, като например слабото икономическо развитие в редица държави — членки на ЕС, обменните курсове, бизнес циклите, доверието на потребителите, лихвените проценти и т.н. Поради това е трудно да се направят категорични заключения дали вносът в ЕС от Пакистан по АТП е засегнал производството и заетостта на ЕС, особено по отношение на по-специфични сектори или продукти. Все пак би могло да се предвиди, че вносът от Пакистан по АТП може да повлияе неблагоприятно на производството на ЕС, ако са изпълнени критерии като следните:

- Има значително нарастване на вноса в ЕС от Пакистан на продукти, предмет на АТП;
- Дялът на вноса по АТП от Пакистан на пазара на ЕС нараства рязко, а този внос представлява голям дял от пазара на ЕС;
- Има отрицателен ръст на производството на ЕС; и
- Дялът на производството на ЕС, пряко свързано с продукти, предмет на АТП, е висок.

Таблица 7 показва тези фактори заедно на ниво двуцифрен раздел от КН („производство на ЕС по АТП“ се отнася до производството на ЕС, свързано с продукти, предмет на АТП). Прегледът на цифрите в таблица 7 изглежда не води до ясни заключения, тъй като нито един от разделите не отговаря на всички критерии.

При раздели като този на синтетичните или изкуствени нишки (глава 54), щапелните синтетични или изкуствени влакна (глава 55) и тъканото облекло (глава 62) се наблюдава това, което може да се счете като голямо нарастване на вноса от Пакистан на продукти, предмет на АТП, и спад на производството на ЕС. Пазарният дял на вноса по АТП обаче е ограничен за глава 54. За глави 55 и 62 дялът на засегнатото производство на ЕС е ограничен, докато в дяла на вноса по АТП за 2013 г. има известно нарастване в сравнение с 2012 г., но то може да се определи като скромно.

По отношение на глава 42, кожени изделия, се наблюдава спад на производството на ЕС, в комбинация с относително висок дял на внос по АТП на пазара на ЕС. Нарастването на вноса на продукти, предмет на АТП, от глава 42 може обаче да се разглежда като по-незначително (вносът по АТП е ограничен от тарифна квота).

Цялостното заключение е, че въздействието на вноса от Пакистан по АТП върху производството на ЕС е ограничено. Вносът по АТП вероятно е допринесъл за нарастване на конкуренцията на вноса на пазара на ЕС, по-специално в продуктови раздели, в които Пакистан вече е сред основните доставчици на ЕС. Този възможен принос за конкуренцията на вноса обаче е необходимо да се разглежда като относителен спрямо този, който е свързан с много по-същественото нарастване на вноса от бенефициери по ОСП-нула.

Таблица 7: Промяна и дялове на вноса, пазара и производството, свързани с продукти, предмет на АТП

Раздел от КН	Промяна във вноса от Пакистан по АТП за периода 2013—2012 г.	Дял на вноса от Пакистан по АТП на пазара на ЕС за 2012 г.	Дял на вноса от Пакистан по АТП на пазара на ЕС за 2013 г.	Промяна в производството на ЕС за периода 2013—2012 г.	Дял на производството на ЕС по АТП по раздели от NACE за 2013 г.
07 Зеленчуци, годни за консумация	-10,0 %	6,9 %	3,6 %	8,3 %	
22 Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	441,3 %	0,3 %	1,7 %	-2,6 %	
41 Кожи	12,7 %	1,7 %	1,6 %	10,9 %	9,2 %
42 Кожени изделия	13,2 %	19,3 %	20,2 %	-8,3 %	0,8 %
52 Памук	28,8 %	9,7 %	12,8 %	2,7 %	3,3 %
54 Синтетични или изкуствени нишки	85,0 %	0,6 %	1,6 %	-20,8 %	1,8 %
55 Щапелни синтетични или изкуствени влакна	40,9 %	7,4 %	11,2 %	-3,2 %	0,7 %
61 Облекла и допълнения за облеклата, трикотажни или плетени	37,4 %	1,3 %	1,7 %	7,2 %	12,5 %
62 Облекла и допълнения за облеклата, различни от трикотажните или плетените	49,8 %	4,6 %	6,3 %	-22,9 %	3,8 %
63 Други конфекционирани текстилни артикули	6,8 %	4,6 %	4,9 %	-0,2 %	11,0 %
64 Обувки	14,0 %	0,3 %	0,3 %	7,0 %	60,7 %

Източник: изчисления въз основа на данни от базите данни Comext и Prodcorn на Евростат

4.3 Въздействие върху работните места, бедността и устойчивото развитие в Пакистан

Предизвиканите от мусона наводнения, които засегнаха Пакистан в периода от юли до септември 2010 г., биха могли да се сметат за най-тежкото природно бедствие в историята на страната. Според източници на Организацията на обединените нации наводненията са засегнали близо 20 милиона души и 20 % от територията на Пакистан, което се равнява на най-малко 160 000 квадратни километра (площта на България и Словакия взети заедно), като същевременно близо 12 милиона души са се нуждаели от спешна хуманитарна помощ.

Според предварителната оценка на нуждите за преодоляване на щетите (DNA), изготвена от Световната банка, Азиатската банка за развитие и правителството на Пакистан, нанесените от наводненията преки и непреки щети са на стойност 10 милиарда щатски долара, а необходимите общи разходи за подпомагане и възстановяване биха възлезли на 8,7 до 10,8 милиарда щатски долара (представляващи съответно 5,8 % от БВП и 4,5—5,3 % от БВП)⁹. Разходите за възстановяване, при условие че се разпределят за срок от три години и се покриват само от правителството на Пакистан, биха представлявали, по отношение на федералния бюджет за периода 2010—2011 г., около 8—11 % от общите разходи.

⁹ <http://www.adb.org/sites/default/files/linked-documents/44372-01-pak-oth-02.pdf>

Земеделieto е най-тежко засегнатият сектор, на който се дължат цели 50 % от общите разходи за щети. По-специално са нанесени щети на производството на ориз и памук (най-силно засегнатите провинции Синд и Пенджаб осигуряват почти 100 % от производството на памук в Пакистан). Според DNA преките щети в промишления сектор не са значителни. Все пак се очаква промишленият сектор да бъде сериозно засегнат поради загубите, претърпяни по отношение на насажденията от памук, захарна тръстика и други земеделски култури. Има вероятност текстилният сектор, който осигурява около една трета от добавената стойност в промишлеността, да бъде изправен пред остър недостиг на суровини поради загубата на 2 милиона бали памук.

Що се отнася до цялата икономика на Пакистан, според DNA се очаква наводненията от 2010 г. да имат значително неблагоприятно въздействие върху темповете на реален растеж на БВП, инфлацията, размера на фискалния дефицит и платежния баланс¹⁰. Дори преди наводненията имаше все по-големи опасения относно състоянието на икономиката на Пакистан, която не успяваше да възстанови стабилността си след понесените външни и вътрешни сътресения в периода 2007—2008 г. (вж. таблица 8).

Таблица 8: Темпове на растежа на икономиката на Пакистан (процент, юли—юни)

	Дял от БВП	2009— 2010 г.	2010— 2011 г.	2011— 2012 г.	2012— 2013 г.	2013— 2014 г.
БВП		2,6	3,6	3,8	3,7	4,0
Земеделие	21,2	0,2	2,0	3,6	2,7	2,7
Памукопреработване	0,6	7,3	-8,5	13,8	-2,9	-1,3
Промисленост	20,4	3,4	4,5	2,6	4,5	3,6
Производство	13,4	1,4	2,5	2,1	4,6	4,5
Услуги	58,4	3,2	3,9	4,4	5,1	4,4

Източник: Статистическо бюро на Пакистан, Икономическо проучване на Пакистан за периода 2014—2015 г.

Основният инструмент на ЕС за реакция във връзка с наводненията беше хуманитарната помощ. В това отношение ЕС беше най-големият донор на хуманитарна помощ по време на кризата, като пое ангажменти от над 423 милиона евро (150 милиона евро от бюджета на ЕС и 273 милиона евро от държави — членки на ЕС). ЕС предложи също така пакет за ранно възстановяване в съответствие със заключенията на Европейския съвет от 16 септември 2010 г. като последващо действие на предоставеното значително хуманитарно подпомагане. Правителството на Пакистан обаче информира международната общност, включително и ЕС, че е решило да поеме пълна отговорност за рехабилитацията и възстановяването след наводненията. В допълнение към хуманитарното подпомагане от ЕС, Европейската комисия отпусна сума от 225 милиона евро за сътрудничество за развитие като част от многогодишната индикативна програма за Пакистан за периода 2011—2013 г. Вниманието беше съсредоточено върху развитието на селските райони и образованието. В рамките на тези програми последствията от наводненията бяха отчетени, където бе възможно, и обосновани в споразумение с правителството на Пакистан. В този контекст с АТП се целеше да се подкрепи икономическото възстановяване на Пакистан в средносрочен до дългосрочен план чрез генериране на допълнителен износ от Пакистан до ЕС. Пропуснатите приходи от мита в размер на 84,6 милиона евро биха могли да се разглеждат като евентуален показател за разходите за бюджета на ЕС, произтичащи от този допълнителен износ.

¹⁰ През септември 2013 г. Пакистан сключи разширено споразумение с МВФ на стойност 6,64 милиарда долара за подпомагане на възстановяването на икономиката, предотвратяване на криза с платежния баланс и възстановяване на резервите, намаляване на фискалния дефицит и предприемане на всеобхватни структурни реформи за стимулиране на инвестициите и растежа.

В таблица 9 са показани определени показатели за икономическото и човешкото развитие в Пакистан, в сравнение с Южна Азия и страните с по-нисък среден доход (LMIC). Видно е, че макар развитието по повечето показатели за Пакистан да е в правилна посока, страната изостава от южноазиатските си съседи и от други LMIC. Това важи и за индекса на човешкото развитие (ИЧР) на Пакистан, който през 2013 г. е бил на стойност 0,537, което поставя страната в групата с ниско равнище на човешкото развитие и под средната стойност от 0,588 за страните в Южна Азия. Като цяло Пакистан е заемал 146-то място от 183 държави по ИЧР.

Таблица 9: Показатели за развитие на Пакистан, Южна Азия и страните с по-нисък среден доход (LMIC)						
	Пакистан		Южна Азия		LMIC	
	2010 г.	2013 г.	2010 г.	2013 г.	2010 г.	2013 г.
Растеж на БВП (годишен %)	1,6	4,4	9,1	6,6	7,6	5,8
БВП на глава от населението (в щатски долари, постоянна стойност от 2005 г.)	748	790	940	1,077	1,139	1,273
Растеж на БВП на глава от населението (годишен %)	-0,2	2,7	7,7	5,2	6,0	4,3
БНД на глава от населението, ППС (в щатски долари, постоянна международна стойност от 2011 г.)	4380,2	4679,9	4259,1	4866,0	5239,6	5859,0
Търговия (% от БВП)	32,9	33,1	46,3	50,7	56,9	58,4
Преки чуждестранни инвестиции, входящи нетни потоци (% от БВП)	1,1	0,6	1,5	1,4	2,2	2,1
Прираст на населението (годишен %)	1,8	1,7	1,3	1,3	1,5	1,5
Очаквана продължителност на живота при раждане, общо (години)	66,1	66,6	66,1	66,9	65,7	66,4
Равнище на грамотност, общо възрастни (% от хората на 15 и повече години)	55,4		61,4		70,6	
Население, което живее с по-малко от 1,25 щатски долара дневно (ППС) (% от населението)	12,7		29,0		25,2	
Население, което живее с по-малко от 2 щатски долара дневно (ППС) (% от населението)	50,7		64,7		54,5	
Дял на завършилите начално образование, общо (% от съответната възрастова група)	66,9	73,1	90,5		91,2	
Записване в начално училище (общо %)	94,8	92,1	110,4		105,7	

Източник: Световната банка, Показатели за световното развитие

По отношение по-специално на заетостта, скорошният профил за достоен труд на Пакистан, изготвен от Международната организация на труда, представя изчерпателен преглед (доколкото имаше налични данни) на ситуацията и развитието в Пакистан по 10-те прегледани показатели за достоен труд¹¹. По повечето индикатори, за които можеше да се направи оценка, Пакистан е постигнал някакъв напредък в периода 2001—2013 г. в ситуацията както на мъжете, така и на жените. Неравенството между половете обаче, понякога значително и поставящо жените в неравносложно положение, остава. Таблица 15 в приложението илюстрира промените в броя на наетите лица, както и съотношението трудова заетост—население (дялът на населението в трудоспособна

¹¹ http://www.ilo.org/islamabad/whatwedo/publications/WCMS_316668/lang--en/index.htm

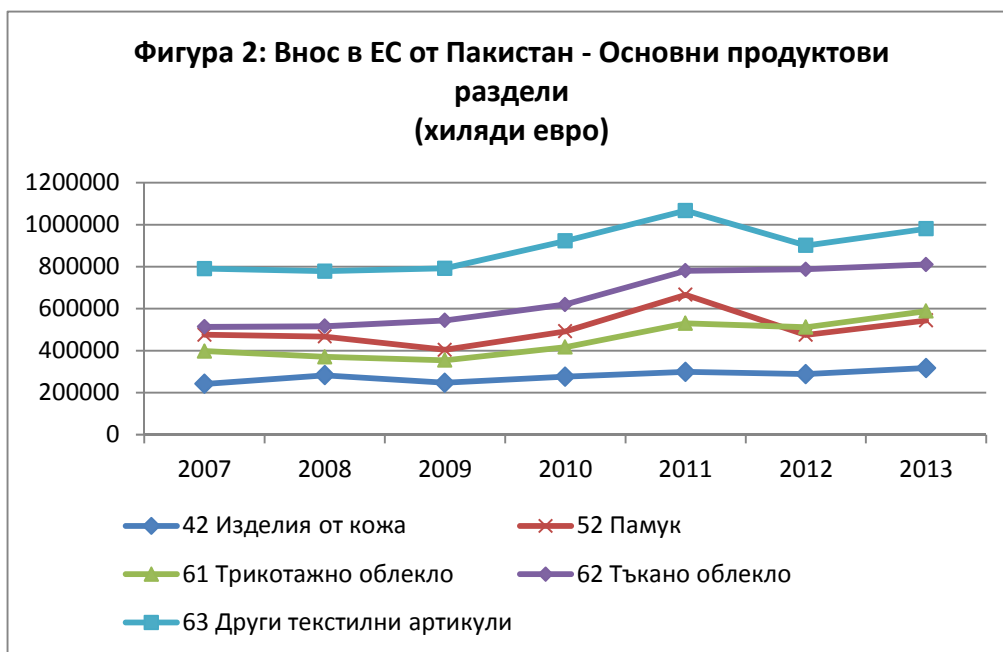
възраст, което е наето на работа) в Пакистан и в неговите провинции, като данните сочат определен спад на коефициента на заетост. Таблица 16 в приложението показва средните реални месечни възнаграждения в Пакистан и в неговите провинции.

Макар тази информация да предоставя до известна степен развитието, наблюдавано по отношение на работните места и социалните условия в Пакистан, липсват по-конкретни данни, напр. свързани със заетостта и заплатите, например в текстилната промишленост на национално или провинциално равнище. Текстилната промишленост обаче играе важна роля в икономиката на Пакистан. Според Министерството на финансите на Пакистан текстилната промишленост генерира около 8 % от БВП, допринася за 50—60 % от общите приходи от износ на страната, представлява 46 % от промишленото производство и осигурява заетост на 38 % от работната сила в промишлеността.

Икономиката на Пакистан показва устойчивост, а напоследък и признаци за възстановяване (вж. таблица 8 по-горе), макар и все така да е изправена пред значителни предизвикателства, дължащи се на, *inter alia*, продължителен екстензивен недостиг на електроенергия и нестабилна ситуация със сигурността¹². Въпреки това е трудно да се направят категорични заключения относно възможното въздействие на АТП върху растежа, работните места и бедността в Пакистан. Не са налични актуални и подходящи данни за по-подробен анализ. Още по-важно е, че би било трудно да се изолира възможното въздействие на АТП от другите вътрешни и външни фактори, засягащи растежа, заетостта и устойчивото развитие в Пакистан. Въпреки това, като се отчита дялът на ЕС в износа на Пакистан за останалата част на света, по-специално по отношение на текстила и облеклото, и относителната важност на текстилната промишленост за икономиката на Пакистан, включително за заетостта, е възможно АТП да са допринесли за възстановяването на икономиката. Тази хипотеза изглежда се подкрепя до известна степен от тенденциите във вноса на ЕС от Пакистан — общо и за главните експортни сектори: след като са наблюдавани признаци за възстановяване след финансовата криза от 2007—2008 г., се отбелязва спад или стагнация през 2012 г., последвано от повторно възстановяване през 2013 г. (вж. фигура 4).

---

¹² Въз основа на данни, посочени в икономическо проучване за Пакистан за периода 2014—2015 г., се изчислява, че в периода между фискалните 2010—2011 и 2013—2014 година, терористичните атаки са довели до загуби за икономиката от средно 13 милиарда щатски долара годишно.

5. Заключение

Предоставените на Пакистан АТП бяха част от пакет мерки на ЕС за подпомагане на Пакистан в неговото краткосрочно, средносрочно и дългосрочно възстановяване от опустошителния ефект на наводненията, които може да се разглеждат като най-големите наводнения в историята на страната. В този безпрецедентен контекст целта на АТП беше да се стимулира износьт на Пакистан, за да се допринесе за бъдещото му икономическо развитие, като се предложи ограничено във времето намаляване на митата за внос с ключово значение от Пакистан, което би имало само ограничени негативни последици за вътрешния пазар на Европейския съюз.

Налице са някои показатели, че АТП са изпълнили своята цел да подкрепят икономическото възстановяване на Пакистан. Наличните данни също показват, че въздействието върху производството на ЕС изглежда е ограничено. Все пак вносьт на продукти, предмет на АТП, от Пакистан може да е допринесъл за по-конкурентна ситуация на пазара на ЕС, по-специално в определени сектори, където Пакистан вече е сред основните доставчици на пазара на ЕС. По-значителното нарастване на вноса на продукти, предмет на АТП, от бенефициери по ОСП-нула обаче вероятно е допринесло повече за тази увеличена конкуренция при вноса. Въпреки това не е възможно да се направят категорични заключения за въздействието на АТП върху икономиката или работните места на ЕС, или върху създаването на работни места, премахването на бедността и устойчивото развитие в Пакистан. Това се дължи главно на трудността да се изолира възможното въздействие на АТП от други важни фактори като цялостната икономическа ситуация в ЕС и Пакистан, бизнес циклите, валутните курсове, политиките и програмите в областта на промишлеността и заетостта и т.н. Липсата на специфични и подходящи данни, по-специално свързани със заетостта и заплатите в Пакистан, също беше ограничаващ фактор.

* * *